

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงกลยุทธ์ของชุมชนท้องถิ่นพึ่งตนเอง
อย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์
ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Stratregy Tourism Management of Sustainable Self Reliance
LocalCommunity : Case Study, Ecotourism and Homestay
Klongnoi Sub-District Maung District, Suratthani Province

วิศาล ศรีมหาโร¹

Wisan Srimahawaro

Received : 13 พฤษภาคม 2563

Revised : 23 มิถุนายน 2563

Accepted : 25 มิถุนายน 2563

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
บริบทพื้นที่ที่เป็นศักยภาพ วิเคราะห์ตรวจสอบสภาพแวดล้อม และศึกษากลยุทธ์ทางเลือก
การจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน ประชากรเป้าหมายเป็นผู้ให้
ข้อมูลสำคัญที่เป็นหุ้นส่วนการพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า บริบทพื้นที่ตำบลคลองน้อยเป็นหนึ่งใน
ในหกตำบลของอำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ถูกเรียกรวมกันว่า “ในบาง” เป็นพื้นที่ราบ
ลุ่มริมฝั่งแม่น้ำตาปี มีทรัพยากรและแหล่งน้ำธรรมชาติกระจายไปด้วยแม่น้ำลำคลองรอบที่
สวยงามจนได้รับขนานนามว่า “คลองร้อยสาย” มีลักษณะทางกายภาพ ทรัพยากรธรรมชาติ
และสภาพแวดล้อมสุขภาวะที่ดี และโครงสร้างพื้นฐานที่มีศักยภาพ เหมาะกับการ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ประกอบการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์ ด้วยกิจกรรมที่สำคัญนั่งเรือชมหิ่งห้อย เชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่น ๆ วิเคราะห์ตรวจสอบสภาพแวดล้อม และพัฒนาเป็นกลยุทธ์ ทางเลือกการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนที่เป็นกลยุทธ์ที่เร่ง การเติบโต ได้แก่ พัฒนาระบบการติดต่อสื่อสารการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ ทันสมัย ส่งเสริมการอบรมและพัฒนาอาหารพื้นบ้านที่ถูกโภชนาการ การพัฒนากิจกรรม และรายการการท่องเที่ยว พื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นและการส่งเสริมพัฒนา ผลิตภัณฑ์ทรัพยากรในพื้นที่

คำสำคัญ : การจัดการการท่องเที่ยว การจัดการเชิงกลยุทธ์ ชุมชนท้องถิ่นพึ่งตนเอง การพัฒนายั่งยืน

Abstract

This article involved qualitative research and also action research that aimed to study the potential area, analyze and examine the environment, and study the alternative strategy on tourism management of sustainable self-reliance of the local community. In the research, the samples who were stakeholders gave key information. The research result was that Klongnoi area was one of six sub-districts in Muang Surat Thani District called “Naibang”. It was the basin shore of the Tapee River which had a lot of resources and natural water spreading to the river around the area. This area is also called “Klongroisay” with good physical characteristics, natural resources and well-being, good basic structures, and comfortable transportation on land, water and in the air. The infrastructure was suitable for ecotourism and homestay with main activities like fireflies watching boat tour that could connect other activities. Then the

environment was analyzed and examined to develop to be the alternative strategy on tourism management of sustainable self-reliance local community (Growth Strategy : SO) such as the development of tourism communication connection system with modern technology, the promotion on the training and developing of local food with nutritive value, the development of tourism activities and programs, the rejuvenation of local traditions and culture, and the improvement of local products.

Keywords : Tourism Management, Strategy Management, Self Reliance
Local Community and Sustainable Development

บทนำ

การศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งมุ่งให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เป็นการวางหลักการการพัฒนาให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยด้วยจุดมุ่งหมาย เพื่อให้การท่องเที่ยวสามารถเป็นแหล่งสร้างรายได้ และกระจายรายได้ไปยังยืน อันจะช่วยขับเคลื่อนประเทศไทยให้เป็นประเทศรายได้สูงที่พัฒนาแล้ว ตามเจตจำนงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2579 "ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีดุลยภาพบนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน" โดยมีแนวคิดหลักเป็นการพัฒนาตามองค์ประกอบ 5 ประการ 1) ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก 2) การเติบโตอย่างมีดุลยภาพ 3) การเติบโตบนพื้นฐานความเป็นไทย 4) การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วน และ 5) การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยที่ผ่านมประเทศไทยยังประสบปัญหาในด้านความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย ความสะอาด คุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว และการกระจายตัวของนักท่องเที่ยว ดังนั้น แนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) จึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของอุตสาหกรรม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อความสะดวก ความปลอดภัย และการเชื่อมต่อสู่พื้นที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพบุคลากรการท่องเที่ยว การสร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อเปิดโอกาสพัฒนา และสนับสนุนการกระจายรายได้อย่างแท้จริง โดยมีการส่งเสริมการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพและมีการปรับใช้เทคโนโลยี รวมถึงการวางระบบบริหารจัดการอย่างเป็นรูปแบบ เพื่อเพิ่มการบูรณาการในการทำงาน (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2560 : 12) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นนโยบาย และแนวทางที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยผลักดันให้เป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีการพัฒนาท่องเที่ยวควบคู่กันไปกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน ในปัจจุบันได้รับความนิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศอย่างมากขึ้น โดยระหว่างมกราคม - ตุลาคม 2562 จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผู้มาเยือนถึง 5,223,408 คน (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562 : 8) เนื่องจากในแต่ละภาคของประเทศไทย ประกอบไปด้วยผู้คนหลายเชื้อชาติ ซึ่งมีขนบธรรมเนียม ความเชื่อ ภาษา การแต่งกาย อาหารการกิน ตลอดจนบ้านเรือนที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน ปัจจุบันนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม เริ่มหันมาท่องเที่ยวตามเส้นทางวัฒนธรรมซึ่งมีให้เลือกหลายรูปแบบ รูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามนิยมมาก คือ การท่องเที่ยวในรูปแบบ "โฮมสเตย์" (Home-Stay) ที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับคนในท้องถิ่น (อนันต์ เขียวสวาส, 2553 : 45)

ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีทรัพยากรและศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรทางธรรมชาติ ระบบนิเวศ เกษตรกรรม ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรม ฯลฯ

โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และโฮมสเตย์ แต่ในปัจจุบันยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งต่างประเทศ และในประเทศมากนัก (คณะกรรมการยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2560 : 22) , (พิเชษฐ เนตรเจริญ และจิรวรรณ อักษรศรี, สัมภาษณ์) โดยที่ผ่านมามีประชาชนตำบลคลองน้อยได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งและพัฒนาการท่องเที่ยว โดยจัดตั้งเป็นชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แต่ยังขาดแนวทางที่เป็นกลยุทธ์ในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนแบบพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน จึงเป็นที่มาของการวิจัยดังกล่าว

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่ที่เป็นศักยภาพการจัดการด้านการท่องเที่ยว วิเคราะห์ตรวจสอบสภาพแวดล้อมการจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์ และศึกษากลยุทธ์ทางเลือกการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาวิเคราะห์ชุมชนท้องถิ่นพึ่งตนเองของการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์ในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2562 - กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ทั้งด้านบริบทศักยภาพ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกพื้นที่ ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และค้นหากลยุทธ์ทางเลือกของการจัดการการท่องเที่ยวในด้านที่พัก ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านความปลอดภัย ด้านอสังหาริมทรัพย์ของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน ด้านการนำเที่ยว ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ด้านการสร้างคุณค่า และมูลค่าผลิตภัณฑ์ ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์ และด้านการประชาสัมพันธ์

2. ขอบเขตด้านประชากรศึกษา

ผู้วิจัยได้คัดเลือกพื้นที่และประชากรศึกษาแบบเจาะจงกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวของตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ 1) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ 2) คณะกรรมการชมรมการท่องเที่ยว 3) เจ้าหน้าที่ที่ดูแลส่งเสริมและพัฒนางานด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ทบทวนวรรณกรรม

การบริหารจัดการ และการจัดการเชิงกลยุทธ์

วิเชียร วิทย์อุดม (2551 : 1) ได้สรุปความหมายไว้ว่า การบริหาร (Administration) หรือการจัดการ (Management) ก็คือ การดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์การอันเป็นเรื่องของกลุ่มบุคคลที่ร่วมมือร่วมใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้ตั้งเป้าหมายไว้

Schermerhorn (2002. 2) สรุปว่าการบริหารจัดการมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินงานขององค์กร การที่องค์กรจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด องค์กรจะอยู่รอดหรือมีความมั่นคงขึ้นอยู่กับบริหารจัดการที่ดี แต่ถ้าองค์กรใดขาดการบริหารจัดการที่ดีแล้วจะทำให้องค์กรนั้นต้องล่มสลายไป หรือไม่สามารรถดำเนินการต่อไปได้ การบริหารจัดการนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการทำงานกับบุคคลอื่น และผ่านบุคคลอื่นให้บรรลุประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ ในองค์กรซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารทรัพยากรและกิจการอื่น ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

Gulick and Urwick, (1992 : 13) เสนอเป็นหลักการว่ากระบวนการจัดการประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 7 ประการ หรือ เรียกว่า “POSDCoRB” P คือ การวางแผน (Planning) O คือ การจัดองค์การ (Organizing) S คือ การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) D คือ การอำนวยการ (Directing) Co คือ การประสานงาน (Co-ordination) R คือ การรายงาน (Reporting) และ B คือ งบประมาณ (Budgeting)

ทฤษฎีการจัดการ (เริ่มยุคใหม่) ของ Drucker, (2005) เสนอเป็นหลักการว่า กระบวนการจัดการ ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Praining) 2) การจัดองค์กร (organizing) 3) การเป็นผู้นำ (Learning) และ 4) การควบคุม (controlling) ในขณะที่ อนิวัช แก้วจันทน์ (2552 : 43-44) ได้กล่าวถึงทรัพยากร หรือปัจจัยสำคัญที่ทำให้การ ดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การมีส่วนเกี่ยวข้อง และมีอิทธิพลต่อ ความสำเร็จในการจัดการที่นักบริหารต้องให้ความสนใจ ดังนี้ คือ คนหรือแรงงาน (Man) เงินทุน (Money) เครื่องจักร (Machine) วัสดุอุปกรณ์ (Material) การตัดสินใจ (Decision making) การติดต่อสื่อสาร (Communication) การจูงใจ (Motivation) และการประสานงาน (Coordinating) ในขณะที่ อุทัย ปริญาสุทธินันท์ (2561 : 39-40) อธิบายเชิงสรุปว่า การจัดการ การบริหาร การบริหารจัดการ และการบริหารจัดการที่ดี คำเหล่านี้ยังมีความ ความสับสนกันอยู่บ้างในประเด็นความแตกต่างเช่นนี้ จึงจำเป็นต้องทบทวนให้เข้าใจใน เบื้องต้นด้วย โดยที่การบริหารนิยมใช้ในภาครัฐ ขณะที่การจัดการนิยมใช้ในภาคเอกชน ส่วนการบริหารจัดการนิยมใช้ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งนี้ การบริหารจัดการที่ดี นิยมใช้ในภาครัฐ ขณะที่ในการกำกับดูแลกิจการที่ดีนิยมใช้ในภาคเอกชน หากแต่ภาพ ชุมชนนั้น ยังไม่พบการกำหนดใช้คำที่อธิบายถึงการจัดการ หรือการบริหารไว้อย่าง เฉพาะเจาะจง มีเพียงคำว่า “ชุมชนจัดการตนเอง” ซึ่งเป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไป อีกทั้ง ผู้เขียนเห็นว่าภาคชุมชน เป็นหน่วยงานทางสังคมขนาดเล็ก จึงควรอนุโลมให้ใช้คำว่า “การจัดการชุมชน” ได้ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชนจึงจำเป็นต้องรู้และเข้าใจ ในการจัดการ การบริหาร การบริหารจัดการ และการบริหารจัดการที่ดีด้วย ทั้งนี้ ความ แตกต่างระหว่างการบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) เป็นสิ่ง ที่ต้องทำความเข้าใจในเบื้องต้น อันได้แก่ **ประการแรก** การบริหารนิยมใช้ในภาครัฐ ซึ่งเป็นการจัดการเกี่ยวกับนโยบายที่จัดการนิยมใช้ในภาคเอกชน ซึ่งเป็นศิลปะในการใช้ คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบริหารจึงเป็นการกำหนดนโยบายและแผน ขณะที่การจัดการเป็นการนำ นโยบายและแผนไปปฏิบัติ **ประการที่สอง** การบริหารเป็นการจัดสรรทรัพยากร ขณะที่

การจัดการเป็นการทำงานให้สำเร็จ ดังนั้น การบริหารจึงเป็นกิจกรรมสนับสนุน ขณะที่การจัดการเป็นกิจกรรมพื้นฐาน และ**ประการที่สาม** การบริหารจัดการ (Management Administration) มักนิยมใช้ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ด้วยเหตุนี้ การบริหารจัดการจึงเป็นการผสมผสานแนวคิดระหว่างการบริหารภาครัฐและการจัดการภาคเอกชนเข้าด้วยกัน

การจัดการเชิงกลยุทธ์นั้นเป็นกระบวนการที่มีการสั่งงาน ควบคุมงานหรือดำเนินงานที่มีกลอุบายต่าง ๆ บนฐานความรู้ก่อนมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อให้มีการนำไปสู่การปฏิบัติผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ในขณะที่อุทัย ปริญญาสุทินนท์ (2561 : 64 -66) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การจัดการกับการคิดเชิงกลยุทธ์ การจัดการเชิงกลยุทธ์นั้น ได้ให้ข้อสังเกตต่าง ๆ ไว้อันได้แก่ ประการแรก การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการกำหนดทิศทางขององค์การบริหารเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีผลต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์การ ประการที่สอง การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการสร้างความสอดคล้องในการปฏิบัติ เมื่อกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์การได้แล้วทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในวัตถุประสงค์ขององค์การมีผลต่อการดำเนินงานที่เป็นเอกภาพ ประการที่สาม การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการสร้างความพร้อมให้แก่องค์การเพื่อดำเนินการตามกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์โดยเฉพาะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร แล้วทำให้องค์การมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและประการที่สี่ การจัดการเชิงกลยุทธ์ การสร้างประสิทธิภาพในการแข่งขันรวมถึงความต้องการและความสามารถขององค์การแล้วย่อมทำให้เกิดการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังในการดำเนินงาน และเป้าหมายการใช้ทรัพยากรขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีคำถาม 1) ปัจจุบันเราอยู่ ณ จุดใด วางแผนกลยุทธ์โดย SWOT analysis 2) เราต้องการไปสู่จุดใด ซึ่งได้แก่ Vision and Goals และเราจะไปสู่จุดนั้นได้อย่างไร ซึ่งก็คือ Strategies

แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน

การสร้างทำความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนนั้น Sheldon (2000 : 18) ได้ให้แนวคิดไว้ 4 แนวคิดด้วยกัน

1) แนวคิดเกี่ยวกับทางสังคมวิทยา (Sociological Perspective) จะมองชุมชนในฐานะหน่วยทางบริเวณ (Community as a Territorial Unit) ชุมชนในฐานะหน่วยหรือระบบทางสังคม (Community as a Social System Unit) และชุมชนในฐานะหน่วยทางจิตวิทยาวัฒนธรรม (Community as a Psycho Cultural Unit)

2) แนวทางมานุษยวิทยา (Humanistic Perspective) คือ ความเป็นชุมชนขึ้นกับการปฏิสัมพันธ์โต้ตอบและความเป็นมิตรภาพที่มีต่อกัน ภายใต้ระบบสื่อสารและการพบปะทำกิจกรรมร่วมกัน 3) แนวคิดในมิติประชาสังคม (Civil Society) ที่ต้องการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเสริมพลังอำนาจภาคประชาชน และ 4) แนวคิดชุมชนเสมือนจริง (Virtual Community) และเครือข่ายสังคม (Social Network) ที่เป็นการติดต่อสื่อสารผ่านเทคโนโลยีว่าเป็นเสมือนจริง มีหลักการทำงานให้ประชาชนหรือชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม (Participation) ซึ่ง Cohen & Uphoff (1981) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการจัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ ที่จะต้องพัฒนาถึงขั้นที่ชุมชนสามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน ตามที่ Forester (1984 : 2-3) ได้ให้ความสำคัญความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ของการจัดการตนเอง ได้แก่ 1) การจัดลำดับขั้นที่มีลักษณะเป็นโครงข่ายความสัมพันธ์ ไม่ใช่แบบสั่งการ 2) การให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นและปรับตัว 3) มีระบบการควบคุมจำกัด และ 4) ขึ้นอยู่กับองค์ความรู้ที่องค์การมี

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนและโฮมสเตย์

ความเป็นมาและความหมาย

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) เป็นแนวความคิดที่เพิ่งปรากฏขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ แล้วยังมีการใช้คำภาษาอังกฤษอื่น ๆ ที่ให้ความหมายเช่นเดียวกันที่สำคัญ ได้แก่ Nature Tourism, Biotourism, Green Tourism เป็นต้น การบัญญัติศัพท์ของ Ecotourism เป็นภาษาไทยได้มีการเสนอ และประยุกต์หลายคำโดยเฉพาะคำว่า “**การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**” นิเวศน์สำญจร นิเวศท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเพื่อรักษาสีงแวดล้อม รายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ เป็นต้น ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นศัพท์ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวดังกล่าวล้วนแต่เป็นการบ่งบอกถึงการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ซึ่งจากการประชุม Globe (1990 : 15) หน้าประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้อง และสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วยการท่องเที่ยวที่มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย โดยมีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นการท่องเที่ยวที่ดำเนินการภายใต้ขีดจำกัดความสามารถของธรรมชาติและต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชากรชุมชนชนบธรรมเนียมประเพณีที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยวอีกทั้งต้องยอมรับให้ประชาชนทุกคนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน และต้องชี้ นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่น และชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2553) สำหรับความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้มีบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ ให้ความหมายและคำจำกัดความไว้มากมาย เช่น The Ecotourism Society (1991) ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า “การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของ

ระบบนิเวศในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท่องเที่ยว” และ Western (1993 : 18) ได้ปรับปรุงคำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ The ecotourism society ให้สั้นและกะทัดรัดแต่มีความหมายสมบูรณ์มากขึ้น คือ **“การเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น”** และ Shinley (1993 : 54) ที่กล่าวถึงหลักการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่าต้องประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ 10 ประการ คือ 1) การอนุรักษ์ใช้ทรัพยากรอย่างพอดี 2) การลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดของเสีย 3) การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม 4) การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวกับศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัด 5) การขยายฐานเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในท้องถิ่น 6) การมีส่วนร่วมโดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น 7) การประชุมกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน 8) การพัฒนาบุคลากร 9) การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือในการบริการข่าวสารการท่องเที่ยว และ 10) การประเมินผล ตรวจสอบและวิจัย

โฮมสเตย์

จากประสบการณ์การดำเนินกิจการการท่องเที่ยวที่นับเป็นการเสนอแนะแนวทางใหม่ของการท่องเที่ยว ที่ให้ความสำคัญต่อด้วยตัวของคนในชุมชนเอง ทั้งในด้านของการวางแผน การจัดการ ที่รวมถึงการสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการท่องเที่ยว การกระจายรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยว อันเป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยว อาจกล่าวได้ว่าข้อเสนอแนะดังกล่าว ก็คือ การท่องเที่ยวชุมชน (Community Tourism) ที่มองเห็นสิ่งที่ชุมชนควรได้รับเพื่อแลกกับสิ่งสำคัญที่ชุมชนจะต้องเสียไปในลักษณะของการได้กับได้ (win-win) ทั้งระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ รัฐ และคนในชุมชนนั่นเอง (Buckley, 1993) ซึ่งต่อมาเป็นการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ (Home Stay) ทำไว้สำหรับกรณีในประเทศไทยของคำว่าท่องเที่ยวเชิงชุมชนกับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์เป็นความหมายอันเดียวกัน ซึ่งหากจะให้ตรงกับความเป็นจริงของกรณีประเทศ

ไทยนั้น พอจะสรุปได้ว่า โฮมสเตย์เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงชุมชน โดยที่โฮมสเตย์ (Home Stay) ภาษาราชการจะเรียกว่า ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท ซึ่งที่มีความแตกต่างจากการท่องเที่ยวเชิงชุมชนตรงที่โฮมสเตย์ จะเน้นบ้านเป็นศูนย์กลาง ในขณะที่การท่องเที่ยวเชิงชุมชนเน้นหรือให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน มีการบริหารจัดการที่ชัดเจนในรูปขององค์กรชุมชน

ปัจจุบันการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์มีให้เลือกหลากหลายรูปแบบ ทั้งแบบเข้าไปกินอยู่ในบ้านของชาวบ้านในชุมชน เสมือนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในครัวเรือนใช้ชีวิตแบบเดียวกับชาวบ้านแทบทุกอย่าง รวมทั้งบางแห่งก็มีการประยุกต์เพิ่มความสะดวกสบายในการพักอาศัยขึ้นอีกระดับ แต่ก็ยังคงเอกลักษณ์ของชุมชนไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งที่พักอาศัยดังกล่าวต้องมีความพร้อมในการเป็นโฮมสเตย์ กล่าวคือ เจ้าของบ้าน และสมาชิกในครอบครัวต้องถือว่าการทำโฮมสเตย์เป็นเพียงรายได้เสริมนอกเหนือรายได้จากอาชีพหลักของครอบครัวเท่านั้น ซึ่งภายในบ้านมีพื้นที่ใช้สอยเหลือและไม่ได้ใช้ประโยชน์นำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวเข้าพัก นักท่องเที่ยวต้องเข้าพักค้างแรมในบ้านเดียวกับที่เจ้าของบ้านอาศัยอยู่ โดยมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตระหว่างกัน สมาชิกในครอบครัวต้องมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาพักค้างแรมในบ้าน พร้อมทั้งถ่ายทอดวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นนั้นแก่นักท่องเที่ยว เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการโฮมสเตย์เป็นอย่างดี นอกจากนี้ บ้านนั้นควรเป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรม หรือสหกรณ์ ที่ร่วมกันจัดการโฮมสเตย์ของชุมชนนั้น “โฮมสเตย์แบบไทย ๆ” ในขณะที่ David (1999) ได้เสนอคุณสมบัติสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงชุมชนไว้ว่า 1) ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีผลกำไรตอบแทนมายังครอบครัว และสมาชิกในชุมชน 2) ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ชุมชนได้รับประโยชน์โดยรวมอย่างแท้จริง 3) ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความตึงเครียด 4) ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่สร้างจิตสำนึก เคารพในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 5) ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ทั้งในระดับนานาชาติ นานาภูมิภาค ที่ล้วนอยู่ภายใต้ขนานวัฒนธรรมด้วย จากข้อมูลดังกล่าว ประมวลให้เห็นถึง

กรอบ หรือแนวทางของตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัด สุราษฎร์ธานี มีศักยภาพในด้านพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือเชิงชุมชนเป็นโฮมสเตย์ได้เป็นอย่างดี แต่ยังคงองค์ความรู้การพัฒนาด้านการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงกลยุทธ์ของชุมชนพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยดังกล่าวนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มีลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) คัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่เป็นบุคคลที่ให้ข้อมูลหลักได้ดี (Key Informants) จากผู้ที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) จาก 7 กลุ่มตัวแทนที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวโฮมสเตย์เป็นประชากรเป้าหมายการวิจัย ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) การวิเคราะห์แบบไขว้ (TOWS Matrix) และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงกลยุทธ์ของชุมชนท้องถิ่นพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์ ตำบลคลองน้อย อำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยเป็นดังนี้

1. บริบทพื้นที่ที่เป็นศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์นั้น ตำบลคลองน้อย เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ถูกผนวกเรียกพร้อมกับตำบลใกล้เคียงว่าในบาง และสองคลองสืบบาง พื้นที่ที่เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำตาปีมีทรัพยากรและแหล่งน้ำธรรมชาติกระจายไปด้วยแม่น้ำลำคลองรอบที่สวยงามจนได้รับการขนานนามว่า “คลองร้อยสาย” (สุจิน ชุนปักซี และผัน จงอักษร, สัมภาษณ์) ฤดูร้อนอยู่

ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนและฤดูฝนอยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์มีเขตการปกครอง 9 หมู่บ้าน ประชากรรวม 3,728 คน 1,334 ครัวเรือน และมีประชากรแฝงประมาณ 1,000 คน กับ 1 องค์การบริหารส่วนตำบล ทุกหมู่บ้านไม่มีเหตุอาชญากรรม พบผู้ติดยาเสพติดน้อยและไม่ปรากฏผู้ค้า (อุทุมพร จันทรพรรมแก้ว, สัมภาษณ์) ประชาชนนับถือศาสนาพุทธร้อยละ 95 ประเพณีและงานประจำปีที่สำคัญ ชักพระทอดผ้าป่า เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงการคมนาคมจากตัวเมืองและสนามบินถนน 4 เลน เชื่อมต่อไปสะพานศรีสุราษฎร์และจังหวัดนครศรีธรรมราชสู่ภาคใต้ตอนล่าง อาชีพหลักคือ เกษตรกรรม สวนมะพร้าว ปาล์มน้ำมัน ผักและผลไม้ ประมงชายฝั่งเลี้ยงกุ้ง ปลา และเป็นส่วนหนึ่งของอ่าวบ้านดอนที่สมบูรณ์ด้วยทรัพยากรหอยแครงตามธรรมชาติที่สำคัญแตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ คือ อยู่ในเขตควบคุมผังเมืองรวมสุราษฎร์ธานีประเภทชนบทและเกษตรกรรม มีทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเหมาะสมและศักยภาพที่โดดเด่นไปด้วยความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถเชื่อมโยงกับการทำการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์ ซึ่งนับวันจะมีมากขึ้นและมีการจัดตั้งเป็นชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์มาแล้ว จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่มุ่งเน้นกิจกรรมการท่องเที่ยววิถีชุมชน เทียวชมต้นไทรเก็บกระดุก อุตุ่อเรือ กลุ่มผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว กลุ่มจักสาน ศูนย์ฝึกลิง ปลาเสือพ่นน้ำ การทำขนมจาก การเย็บจาก ลูกจากลอยแก้ว และนั่งเรือชมหิ่งห้อย สอดคล้องกับวิสัยทัศน์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อยในปี พ.ศ. 2561 - 2565 “ตำบลน่าอยู่ เศรษฐกิจยั่งยืน ท่องเที่ยววิถีชุมชน สังคมเข้มแข็ง พัฒนาสู่อาเซียน” และยุทธศาสตร์การพัฒนาของตำบลด้านส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวและการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ. ศ. 2560 - 2564) ที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูงมีความมั่นคงและยั่งยืนสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและนำไปสู่การบรรลุ

วิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศและวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี “เมืองเกษตรคุณภาพ การท่องเที่ยวยั่งยืน สังคมเป็นสุข”

2. ผลการศึกษาวิเคราะห์ตรวจสอบสภาพแวดล้อมการจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์ที่เป็นสภาพแวดล้อมภายในของการจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์ ด้านที่พิกที่เป็นจุดแข็งได้แก่ 1) จะรู้ข้อมูลแขกเข้าพักโดยผ่านผู้นำชุมชนก่อนล่วงหน้าทำให้มีเวลาในการเตรียมการ 2) สภาพแวดล้อมส่วนใหญ่ติดน้ำที่เรียกว่าบาง และบรรยากาศดีเป็นที่ชื่นชอบของแขกที่เข้าพัก 3) ลักษณะบ้านเรือนยังคงสภาพแบบดั้งเดิมทำให้เกิดความรู้สึกย้อนภาพอดีตวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม และ 4) มีความสงบเงียบไม่วุ่นวาย เหมาะกับการพักผ่อนที่เป็นส่วนตัว แต่ยังมีจุดอ่อนที่ยังมีห้องน้ำบริการนักท่องเที่ยวแบบส่วนตัวไม่เพียงพอ ด้านอาหารและโภชนาการจุดแข็ง 1) แขกจะประทับใจรสชาติอาหารที่เป็นพื้นบ้าน และปรุงสด ๆ 2) วัสดุที่ประกอบอาหารมีความเป็นเฉพาะท้องถิ่น และมีความสด 3) มีการจัดเตรียมอาหารไว้ตามช่วงวัย และ 4) มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ในการจัดเตรียมประกอบอาหาร และได้รับความสนใจจากแขกผู้มาเยือน จุดอ่อนที่รายการอาหารอาจไม่ได้ตั้งใจแขกผู้มาเยือนที่คาดหวัง เพราะข้อจำกัดวัสดุที่เป็นไปตามฤดูกาล และต้นทุนอาหารค่อนข้างแพง ด้านความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินจุดแข็งได้แก่ 1) เจ้าบ้านมีการเตรียมการและต้อนรับที่ดีทำให้แขกผู้มาเยือนเกิดความไว้วางใจ 2) มีผู้นำท้องถิ่นและผู้นำชุมชนมาต้อนรับ เพื่อเพิ่มความมั่นใจในด้านความปลอดภัย และ 3) มีการแจ้งกำหนดการการทำกิจกรรมในพื้นที่ให้ผู้มาท้องถิ่นและท้องที่ทราบทุกครั้ง ส่วนจุดอ่อน คือ 1) การมีบ้านพักแต่ละหลังห่างกัน ทำให้เกิดความเงียบและแสงสว่างบ้านส่องไม่เพียงพอ 2) การต้องใช้เวลากับการสร้างควมคุ้นเคย และ 3) สัตว์เลี้ยงในพื้นที่โดยเฉพาะสุนัขที่บางครั้งเจ้าบ้านไม่สามารถควบคุมเลี้ยงได้ทำให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัวอยู่บ้าง ด้านอสังหาริมทรัพย์ของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน จุดแข็ง ได้แก่ 1) คนในพื้นที่ส่วนใหญ่รับรู้มีความเข้าใจและมีการประชาสัมพันธ์บอกกล่าวและช่วยแนะนำและมีอำนาจความสะดวกให้ และ 2) มีสมุดบันทึกการสะท้อนความคิดเห็น (feedback) แต่แขกผู้มาเยือนพร้อมทั้งมีเพจให้ร่วมแสดงความคิดเห็น ด้าน

รายการนำเที่ยวจุดแข็ง 1) กิจกรรมนั่งเรือชมวิวหิงห์ห้อย 2) ดูนุ้ยฝักลิง 3) กิจกรรมทำขนมจาก/เย็บจาก เสวียนหม้อ หมาน้ำ 4) ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว 5) กิจกรรมอยู่ต่อเรือ 6) ช่วงฤดูผลไม้ (กระท้อน) มีการแนะนำสวนฟาร์มชุมชนศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเกษตรอินทรีย์เคยได้รับรางวัลได้รับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 7) ทำให้เกิดการกระจายรายได้ภายในชุมชน จุดอ่อน คือ การเดินทางไปสถานที่ที่มีกิจกรรมบางกิจกรรมยังเดินทางไม่ค่อยสะดวก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจุดแข็งคือ 1) มีต้นลำพูเป็นที่อยู่ของหิงห์ห้อย 2) มีต้นจากป้องกันตลิ่งพังและเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ 3) พืชในพื้นที่เช่นลำพูจากมะพร้าวใบเตยสามารถนำมาเป็นผลิตภัณฑ์ 4) มีการอนุรักษ์สัตว์ในพื้นที่ 5) มีบางเยาะเป็นส่วนหนึ่งของคลองร้อยสาย และ 6) มะพร้าวมหาอุตม์ (มะพร้าวไม่มีตา) มีความเชื่อของชุมชนและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชน จุดอ่อนคือ 1) คนในพื้นที่บางส่วนยังชักชวนบุคคลภายนอกมาล่าสัตว์ในพื้นที่ 2) ยังมีการทิ้งขยะในคลองและในบางเช่นขวดพลาสติก และแอมเฟต เป็นตัน และ 3) ยังมีประชาชนในพื้นที่บางส่วนที่ยังทิ้งขยะในคลองและบริเวณริมถนน ด้านวัฒนธรรมจุดแข็งได้แก่ ยังมีประชาชนเข้าร่วมประเพณีวัฒนธรรมอยู่ส่วนใหญ่ จุดอ่อนคือ เยาวชนคนรุ่นใหม่เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีและศาสนาน้อยลง ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์จุดแข็งคือ มีผลิตภัณฑ์ที่ได้จากทรัพยากรในพื้นที่ เช่น จากกะลามะพร้าว เสวียนหม้อ, หมาน้ำ, น้ำอ้อยสด, ผักอินทรีย์, กล้วยฉาบ, ลูกจากลอยแก้ว แต่มีจุดอ่อนขาดความต่อเนื่อง ในการผลิตและการจัดทำเป็นแพ็คเกจ ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์จุดแข็ง 1) มีคณะกรรมการบริหารอย่างเป็นทางการและได้รับการรับรอง 2) เคยได้รับมาตรฐานการรับรองโฮมสเตย์จากกรมการท่องเที่ยว 2 ครั้งเมื่อปี 2552 และปี 2555 และ 3) มีการดำเนินการตามหลักประชาธิปไตย จุดอ่อน คือ 1) ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานและขาดเอกสารแนะนำ 2) สมาชิกไม่ได้ตระหนักถึงความมีมาตรฐาน 3) บุคคลที่รับผิดชอบไม่ได้ติดตาม และ 4) ขาดการประชุมและประสานงานที่ต่อเนื่อง ด้านการประชาสัมพันธ์จุดแข็ง มีการติดต่อการเข้าพักผ่านผู้นำท้องถิ่นและผู้นำชุมชนทำให้เกิดการมีส่วนร่วมรับรู้และมีความแน่นอนในการติดต่อ ส่วน

จุดอ่อนได้แก่ 1) ขาดความต่อเนื่องจากอดีตที่เคยประชุมเดือนละครั้ง 2) เห็นใจกับการทำงานประจำและไม่ได้มาอย่างต่อเนื่อง และ 3) แฝงพบหรือสื่อประชาสัมพันธ์ใช้ประโยชน์ได้น้อยแก่กลุ่มมาเยือนมักไม่ค่อยอ่าน สภาพแวดล้อมภายนอกปัจจัยที่เป็นโอกาสได้แก่ 1) ปัจจุบันมีการติดต่อสื่อสารทางเพจของชมรมท่องเที่ยว 2) แนวนโยบายการท่องเที่ยวชุมชนเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์กำลังนิยมและสนับสนุนจากภาครัฐ 3) นโยบายจากรัฐบาลส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เชื่อมต่อการประกอบการด้านการท่องเที่ยว 4) ข้อบัญญัติในชุมชน/ของอบต. เอื้อต่อการท่องเที่ยว เช่น ห้ามฆ่าสัตว์และต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 5) พื้นที่ที่มีความสะดวกต่อการติดต่อสื่อสารและมีความสะดวกในการเดินทาง และ 6) ยังมีสภาพสังคมแบบและประเพณีดั้งเดิมดำรงอยู่ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคนั้นได้แก่ 1) ผู้ประกอบการไม่เห็นถึงความสำคัญเนื่องจากขาดการต่อเนื่องจากลูกค้า 2) ไม่มีระบบสื่อสารอินเทอร์เน็ตใช้แต่เบอร์โทรศัพท์ของผู้นำ 3) ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ 4) มีงบดำเนินการจำกัดและไม่มีอำนาจการต่อรองราคาจากแขกผู้มาเยือน 5) ปัจจุบันมีคู่แข่งด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์มากขึ้น 6) โอกาสที่ได้รับบริการจากนักท่องเที่ยวยังไม่ถึงผู้ประกอบการในระดับท้องถิ่น 7) ขาดการต่อเนื่องสนับสนุนงบประมาณจากอบต. และการปรับเปลี่ยนแผนโครงการจากผู้บริหาร และไม่เห็นความสำคัญ บางปีไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้ 8) ขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนโครงการและการความต่อเนื่องกับแผนโครงการ 9) เกิดความหวั่นเกรงประเพณีและวัฒนธรรมจากคนแปลกหน้าในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น 10) ยังมีประชาชนในพื้นที่ชุมชนบางส่วนไม่เข้าใจวิธีการ หรือแนวคิดที่ถูกต้องของการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์ และ 11) นายทุนจากภายนอกเข้ามาซื้อที่ประกอบกิจการมากขึ้นและไม่เข้าใจต่อสังคมประเพณีและวัฒนธรรมชุมชนดีเท่าที่ควร และนำวิธีปฏิบัติแบบสังคมเมืองเข้ามาใช้ในพื้นที่

3. การศึกษากลยุทธ์ทางเลือกการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนซึ่งเป็นการศึกษาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์แบบไขว้ (Tows Matrix) ซึ่งผลการศึกษาวิเคราะห์เป็นดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กลยุทธ์ทางเลือกการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน
โอกาส (O)	กลยุทธ์ SO เสริมจุดแข็งภายในแสวงหาโอกาสภายนอก (กลยุทธ์การเจริญเติบโตหรือกลยุทธ์เชิงรุก : Growth strategy) 1. พัฒนาระบบการติดต่อสื่อสารการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย 2. ส่งเสริมการพัฒนาการทำอาหารพื้นบ้านที่ถูกโภชนาการ 3. จัดอบรมการพัฒนาการใช้ระบบสื่อสารประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว 4. จัดระบบและพัฒนารายการกิจกรรมการท่องเที่ยว 5. พัฒนาและพัฒนาและวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น 6. ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทรัพยากรในพื้นที่	กลยุทธ์ WO ขจัดจุดอ่อนภายในแสวงหาโอกาสภายนอก (กลยุทธ์การอนุรักษ์หรือกลยุทธ์แก้ไข : Conservative strategy) 1. พัฒนาระบบห้องน้ำห้องส้วมภายในครัวเรือนให้เป็นระบบและพอเพียงกับแขก 2. ผู้มาเยือน 3. จัดทำและพัฒนาระบบรายการอาหารเป็นแพ็คเกจให้จูงส่วงหน้า 4. พัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวและจัดระบบแสงสว่างให้เพียงพอมีความสมดุลเหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ 5. จัดอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและฟื้นฟูศาสนาประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน 6. ฟื้นฟูและพัฒนาการดำเนินการของชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มีการดำเนินการต่อเนื่อง

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน
อุปสรรค (T)	กลยุทธ์ ST เสริมจุดแข็งภายใน หลีกเลี่ยงอุปสรรคภายนอก (กลยุทธ์การแข่งขันหรือกลยุทธ์ป้องกัน : Competitive strategy) - ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์ให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน - พัฒนาระบบและการใช้ระบบการติดต่อสื่อสารประชาสัมพันธ์ของเจ้าของโฮมสเตย์แต่ละแห่ง - อบรมความรู้การประกอบการโฮมสเตย์ กฎหมายนโยบายที่เกี่ยวข้องและการจัดทำแผนโครงการของงบประมาณ สนับสนุนจากองค์กรภาครัฐและภาคอื่น ๆ	กลยุทธ์ WT ขจัดจุดอ่อนภายใน หลีกเลี่ยงอุปสรรคภายนอก (กลยุทธ์ตั้งรับหรือกลยุทธ์แก้วิกฤต : Defensive strategy) - มีระบบบริหารจัดการสัตว์เลี้ยงไม่ให้รบกวนแขกผู้มาเยือนภายในบริเวณโฮมสเตย์ - จัดอบรมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาประยุกต์ใช้กับการประกอบการโฮมสเตย์

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย การจัดการการท่องเที่ยวเชิงกลยุทธ์ของชุมชนท้องถิ่นพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์ ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ดังนี้

1. บริบทพื้นที่ที่เป็นศักยภาพของการจัดการการท่องเที่ยวของตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ผลการวิจัยพบว่า เป็นหนึ่งในหกของตำบลที่ถูกเรียกว่า “ในบาง” อาชีพหลักที่สำคัญเป็นเกษตรกรรม การทำสวนมะพร้าว ปาล์มน้ำมัน ผลไม้และประมงชายฝั่ง ท่าเลที่ตั้งไม่ห่างไกลจากตัวเมืองสุราษฎร์ธานีที่มีห้างเซ็นทรัล สยามบิณฑ์อำเภอพุนพิน และถนนสี่เลนเชื่อมต่อกกรุงเทพฯ สุราษฎร์ธานี และจังหวัดฝั่งอันดามันไปอำเภอเกาะสมุย เกาะพะงัน เกาะเต่า และจังหวัดนครศรีธรรมราช ลงภาคใต้ตอนล่างเลียบชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันออก โครงสร้างพื้นฐานที่อยู่ในระดับดี ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มฝั่งแม่น้ำตาปี มีทรัพยากรและแหล่งน้ำธรรมชาติกระจายไปด้วยลำ

คลองที่สวยงามตามธรรมชาติ ได้ชื่อว่าเป็น “คลองร้อยสาย” เหมาะกับประกอบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี “เมืองเกษตรคุณภาพ การท่องเที่ยวยั่งยืน สังคมเป็นสุข” จึงเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสม ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวที่ได้จัดตั้งเป็นชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์อยู่ก่อนแล้ว เป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ที่ยังคงยึดถือวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม และได้รับการรับรองมาตรฐานจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมาก่อนหน้านี้ โดยมีกิจกรรมเด่นหลัก ๆ ที่เน้นกิจกรรมการท่องเที่ยววิถีชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ชมต้นไทรเก็บกระดุก อยู่ต่อเรือ กลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว ศูนย์ฝึกยิง ปลาเสือพ่นน้ำการทำขนมจาก เย็บจากมุงหลังคา ลูกจากลอยแก้ว และนั่งเรือชมหิ่งห้อย ซึ่งสอดคล้องใกล้เคียงกับการวิจัยของพิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (2557 : 74) ได้ทำการศึกษาการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนบ้านโคกไคร จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไคร ดำเนินงานในรูปกลุ่ม หรือชมรมแล้วพัฒนาไปสู่วิสาหกิจชุมชนที่ให้บริการนำเที่ยวกับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ โดยมีศักยภาพทางการจัดการ และศักยภาพทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งหลักการทำงานให้ประชาชนหรือชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม (Participation) นั้น Cohen & Uphoff (1981 : 45) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการจัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ ที่จะต้องพัฒนาถึงขั้นที่ชุมชนสามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน และงานวิจัยของปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล (2554 : 112) ได้ศึกษาศักยภาพ และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนบ้านทุ่งมะปราง ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่

คำนึงถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยว และความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่

2. สภาพแวดล้อมของการจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์ การวิจัยพบว่า ปัจจัยของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งของการจัดการการท่องเที่ยวของตำบลคลองน้อยนั้น ได้แก่ ทำเลที่ตั้ง และลักษณะทางกายภาพเป็นที่ราบลุ่ม ริมแม่น้ำเชื่อมโยงกับคลอง และลำน้ำเล็ก ๆ ที่เรียกว่าบาง จนได้รับการขนานนามว่าคลองร้อยสาย ริมฝั่งแม่น้ำมีต้นลำพู ต้นมะพร้าว และต้นจาก ซึ่งเป็นที่อยู่ของหิ้งห้อยและสัตว์น้ำที่สมบูรณ์นานาชนิดเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยว และยังสามารถป้องกันการพังทลายชายฝั่ง ลักษณะบ้านเรือนที่ยังคงสภาพแบบดั้งเดิม ทำให้เกิดความรู้สึกจินตนาการวิถีชีวิตดั้งเดิมในอดีต เงียบสงบเหมาะสมกับการพักผ่อนส่วนตัว วัสดุประกอบอาหารที่สด รสชาติเฉพาะถิ่น และการได้มีโอกาสมีส่วนร่วมเรียนรู้การประกอบอาหาร มีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินสูง คนในชุมชนมีอัธยาศัยไมตรีดี รายการกิจกรรมการท่องเที่ยวแนวเรือชมวิวที่เป็นธรรมชาติโดยเฉพาะหิ้งห้อย การทำขนมจาก การเย็บจากมุงหลังคา ผลิตภัณฑ์พื้นบ้านจากกะลามะพร้าว อู่อ่อเรือแบบโบราณ ศูนย์ฝึกผลิต ผักผลไม้พื้นบ้านโดยเฉพาะกระเทียม ซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ยังคงอยู่มีการจัดตั้งชมรมและมีคณะกรรมการดำเนินงานที่เคยได้รับการยอมรับและเกิดการกระจายรายได้ในชุมชนอันเป็นศักยภาพสำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์สอดคล้องใกล้เคียงกับผลการวิจัยของจิราเจตน์ อุดมศรี (2547 : 96) ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ที่พบว่า บริบททางด้านกายภาพอันเป็นจุดแข็งของตำบลต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติ พืชพันธุ์ในป่าไม้ และสัตว์ป่านานาชนิด มีปัจจัยดึงดูดที่สำคัญ คือ ความสวยงามของลำน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ของสภาพป่าไม้ และกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัยเกิดอนุรักษ์ใกล้เคียงกับตำบลคลองน้อยที่เป็นชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการประกอบอาชีพโฮมสเตย์ที่เคยได้รับการรับรองจากการท่องเที่ยวแห่ง

ประเทศไทยมาแล้ว แต่กิจกรรม ต่าง ๆ ของการดำเนินงานของชมรมมาชะงักอยู่ระยะหนึ่ง ด้วยเหตุของการขาดความต่อเนื่องจากการประชุมของกรรมการจากที่เคยมีการประชุมแต่ละครั้ง สมาชิกขาดความตระหนักถึงการรักษามาตรฐานขาดการติดตาม และการประสานงานที่ต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับผลการวิจัยของดุชนิ ขาวนา (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านผาแตก ตำบลสบปิง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า 1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม ชาวบ้านมีประสบการณ์ขั้นต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวพอสมควร ซึ่งสถานการณ์การท่องเที่ยวที่ผ่านมาได้เกิดปัญหาจากการจัดการเนื่องจากขาดความรู้และความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวที่ถูกต้องแท้จริง โดยเฉพาะรูปแบบการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ ทำให้ขาดการประชุมที่ต่อเนื่อง การติดตาม การประสานงาน และการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง ที่มีความเหมาะสมกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์ ซึ่งสอดคล้องในทิศทางเดียวกับความเห็นของ Schermerhorn (2002 : 2) ที่สรุปว่าการบริหารจัดการมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการทำงานกับบุคคลอื่นและผ่านบุคคลอื่นให้บรรลุประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ ในองค์กรซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารทรัพยากรและกิจการอื่น ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยที่ Gulick และ Urwick (1992 : 13) เสนอเป็นหลักการว่ากระบวนการจัดการ ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 7 ประการ หรือ เรียกว่า “POSDCoRB” P คือ การวางแผน (Planning) O คือ การจัดองค์การ (Organizing) S คือ การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) D คือ การอำนวยการ (Directing) Co คือ การประสานงาน (Co-ordination) R คือ การรายงาน (Reporting) และ B คือ งบประมาณ (Budgeting) และงานวิจัยของสุทัศน์ ละงู (2551 : 112) ศึกษาวิถีชีวิตและศักยภาพที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์ : กรณีศึกษาชุมชนชาวเลบ้านสังกาอู้ อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ พบว่า วิถีชีวิตและศักยภาพที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีดังนี้ 1) วิถีชีวิตด้านอาชีพเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์ของชุมชนบ้านสังกาอู้โดยอาชีพต่าง ๆ ได้แก่กิจกรรมลากอวนหาปลา

ลากอวนกุ้ง การดำน้ำลึกจับปลา การชมหอย การพับเรือหางยาวให้นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมเหล่านี้ 2) วิถีชีวิตด้านภูมิปัญญา ได้แก่ การทำสมอเรือโบราณ การทำไซปลา การทำเรือปาจึก การสานตะกร้าหวาย การทำกรงนก การผลิตเครื่องดนตรี 3) วิถีชีวิตด้านประเพณีและวัฒนธรรม และศักยภาพที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์ ได้แก่ ศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติคือ ป่าไม้ชายทะเลหมู่เกาะต่าง ๆ การคมนาคมที่สะดวกสบายสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ และที่พักรองรับนักท่องเที่ยวมีเพียงพอและกรณีศึกษา อานาคามี (2550 : 129) ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า การจัดการโฮมสเตย์ตามมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในด้านที่พักมีความมั่นคง สร้างด้วยวัสดุชั้นดี มีเอกลักษณ์ มีห้องน้ำห้องครัวที่สะอาด และเพียงพอกับการใช้งาน พื้นที่ทั่วไปสะอาด เครื่องนอนสะอาด และเปลี่ยนทุกครั้งที่มีแขกเข้ามาพัก ผู้เข้าพักสามารถทำอาหารเองได้หรืออาจให้เจ้าของบ้านเป็นผู้ดำเนินการให้ มีระบบรักษาความปลอดภัยที่สามารถสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เมื่อเกิดเหตุร้าย มีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีข้อมูลจากผู้ท่องเที่ยวให้ระมัดระวังทรัพย์สินและความปลอดภัย และมีการจัดเวรยามดูแลความปลอดภัยตลอดเวลา สอดคล้องอย่างยิ่งกับ The Ecotourism Society (1991 : 18) ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า “การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท่องเที่ยว” และ Western (1993 : 45) ได้ปรับปรุงคำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ The ecotourism society ให้สั้นและกะทัดรัดแต่มีความหมายสมบูรณ์มากขึ้นคือ “การเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น” กับขณะที่ Tourism Canada (1990 : 3) ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) ว่าเป็นการจัดการทรัพยากรในลักษณะที่สามารถใช้ตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม และ

ศักยภาพ แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถรักษาความสมบูรณ์ของวัฒนธรรม กระบวนการที่
จำเป็นทางนิเวศวิทยาความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบสนับสนุนชีวิต (Life
Support System) และ Shinley (1993 : 78) ที่กล่าวถึงหลักการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า
จากประสบการณ์การดำเนินกิจการการท่องเที่ยวที่นับเป็นการเสนอแนะแนวทางใหม่ ก็
คือการท่องเที่ยวชุมชน (Community Tourism) ที่มองเห็น สิ่งที่ชุมชนควรได้รับ เพื่อ
แลกกับสิ่งสำคัญที่ชุมชนจะต้องเสียไป ในลักษณะของการได้กันทุกฝ่าย (win-win) ทั้ง
ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ รัฐ และคนในชุมชนนั่นเอง (Buckley, 1993 : 110)
อธิบายเสริมต่อมาเป็นการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ (Home Stay) หากจะให้ตรงกับความเป็น
จริงของกรณีประเทศไทยนั้น พอจะสรุปได้ว่า โฮมสเตย์เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยว
เชิงชุมชน โดยที่โฮมสเตย์ (Home Stay) ภาษาราชการจะเรียกว่า ที่พักสัมผัสวัฒนธรรม
ชนบท ซึ่งมีความแตกต่างจากการท่องเที่ยวเชิงชุมชนแบบสากลที่โฮมสเตย์จะเน้นบ้าน
เป็นศูนย์กลาง ในขณะที่การท่องเที่ยวเชิงชุมชนเน้นหรือให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม
ของชุมชน มีการบริหารจัดการที่ชัดเจนในรูปขององค์กรชุมชน

3. กลยุทธ์ทางเลือกการจัดการการท่องเที่ยวเชิงกลยุทธ์ของชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ได้แก่ การพัฒนาระบบการติดต่อสื่อสารการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยี
สารสนเทศที่ทันสมัย ส่งเสริม และพัฒนาการทำอาหารพื้นบ้านที่ถูกโภชนาการ จัดระบบ
และพัฒนารายการกิจกรรมการท่องเที่ยว และส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรใน
พื้นที่ กลยุทธ์การแก้ไข (WO) ได้แก่ การพัฒนาระบบห้องน้ำห้องส้วมให้เป็นระบบและ
เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว การจัดทำและพัฒนาระบบรายการอาหารที่เป็นแพ็คเกจไว้
ล่วงหน้า พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว และจัดระบบแสงสว่างให้เพียงพอสมควรเหมาะสม
กับพื้นที่ จัดอบรมการอนุรักษ์ พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมแก่เยาวชน และ
ฟื้นฟูพัฒนาการดำเนินการชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้เกิดความต่อเนื่อง กลยุทธ์
การป้องกันหรือการแข่งขัน (ST) ได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และ
โฮมสเตย์ให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน พัฒนาระบบการใช้ระบบการติดต่อสื่อสาร
ประชาสัมพันธ์แก่ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ จัดอบรมให้ความรู้มาตรฐานการประกอบการ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการโฮมสเตย์ และการจัดทำแผนโครงการเพื่อขอ
งบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ และกลยุทธ์ตั้งรับหรือแก้วิกฤต (WT)
ได้แก่ การมีระบบบริหารจัดการสัตว์เลี้ยงไม่ให้รบกวนนักท่องเที่ยวในบริเวณโฮมสเตย์
และการจัดอบรมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการประกอบการ
โฮมสเตย์ โดยสามารถศึกษาเทียบเคียงกับกลยุทธ์ที่มีความคล้ายคลึง และมีความแตกต่าง
กันตามบริบทของแต่ละพื้นที่ สอดคล้องกับความเห็นของอุทัย ปริญญาสุทธินันท์ (2561 :
64 - 66) ได้ให้ข้อสังเกตต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ อันได้แก่ ประการแรก
การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการกำหนดทิศทางขององค์การบริหารเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลง
ที่เกิดขึ้นมีผลต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์การ ประการที่สอง การจัดการเชิงกลยุทธ์
เป็นการสร้างความสอดคล้องในการปฏิบัติ เมื่อกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์การจะทำให้เกิด
ความเข้าใจร่วมกันในวัตถุประสงค์ขององค์การมีผลต่อการดำเนินงานที่เป็นเอกภาพ
ประการที่สาม การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการสร้างความพร้อมให้แก่องค์การเพื่อ
ดำเนินการตามกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์โดยเฉพาะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้ง
ภายใน และภายนอกองค์การ ทำให้องค์การมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
และประการที่สี่ การจัดการเชิงกลยุทธ์ การสร้างประสิทธิภาพในการแข่งขันรวมถึงความ
ต้องการและความสามารถขององค์การแล้วย่อมทำให้เกิดการจัดลำดับความสำคัญ
ก่อนหลังในการดำเนินงานและเป้าหมายการใช้ทรัพยากรขององค์การเป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ สอดรับกับงานวิจัยของศิริประภา แก้วอุดม (2553 : 92) ศึกษาเรื่อง
ทางเลือกกลยุทธ์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนย่านตลาดบ้านใหม่ อำเภอเมือง
จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ทางเลือกกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับการบริหารจัดการ
การท่องเที่ยวชุมชนย่านตลาดบ้านใหม่อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่เกิดจากการจับคู่
ปัจจัยด้าน “จุดแข็ง” และ “โอกาส” คือ 1) กลยุทธ์ตลาดบ้านใหม่อาหารอร่อยเนื่องจาก
ตลาดบ้านใหม่ขายอาหารเป็นส่วนใหญ่ และได้รับการยอมรับว่าเป็นแหล่งอาหารอร่อยและ
หลากหลาย ทั้งอาหารคาวหวาน และมีบุคคลสำคัญของจังหวัดเป็นผู้บริหารจัดการการ
ท่องเที่ยวตลาดบ้านใหม่การส่งเสริมและสนับสนุนนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ที่มี

วัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อรับประทานอาหารที่จำหน่ายภายในตลาด โดยเฉพาะอาหารท้องถิ่น อาหารโบราณเจ้าดั้งเดิม จึงเกิดการพัฒนาลาดบ้านใหม่ให้เป็นแหล่งอาหารอร่อยที่หลากหลาย 2) กลยุทธ์พัฒนาลาดบ้านใหม่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ เนื่องจากตลาดบ้านใหม่เป็นชุมชนประวัติศาสตร์เก่าแก่ของจังหวัด เป็นชุมชนศูนย์กลางการค้าที่มีความรุ่งเรืองในอดีต ซึ่งยังมีผู้รู้เรื่องราวไม่มากนัก เพื่อให้คนในชุมชนรู้จักความเป็นมา เอกลักษณ์ และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของตน เพื่อสร้างให้เกิดความรักและหวงแหนหรือความจงรักภักดีของชุมชน

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีบริบทของสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตรกรรมแล้ว ยังมีศักยภาพที่เหมาะสมกับการพัฒนาส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือเชิงชุมชน โดยเฉพาะโฮมสเตย์ ซึ่งได้ดำเนินการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานมาแล้วเมื่อ 5 – 6 ปีก่อน แต่ในระยะหลังการดำเนินงานของชมรมชาตความต่อเนื่อง ที่ขาดการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ โดยมีกลยุทธ์ทางเลือกที่เป็นกลยุทธ์การเร่งส่งเสริมพัฒนาด้วยการเสริมจุดแข็งภายใน และแสวงหาโอกาสจากภายนอก 1) พัฒนาระบบการติดต่อสื่อสารการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย 2) ส่งเสริมพัฒนาการทำอาหารพื้นบ้านที่ถูกโภชนาการ 3) จัดอบรมพัฒนาการใช้ระบบสื่อสารการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว 4) จัดระบบและพัฒนารายการกิจกรรมการท่องเที่ยว 5) ฟื้นฟูและพัฒนาวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น และ 6) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทรัพยากรในพื้นที่ โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากผลการวิจัยดังนี้ 1) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีแผนยุทธศาสตร์ ระบบและกลไกพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยเฉพาะโครงการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้สร้างความเข้าใจกับผู้ประกอบการ หรือผู้สนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงของการประกอบการและการบริหารจัดการโฮมสเตย์ เชื่อมโยงสอดคล้องกับ

ยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่จะนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ "มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน" ของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) 2) องค์การบริหารส่วนตำบลอาจประสานขอการสนับสนุนองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และกรมทางหลวงชนบทจัดทำโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภค โดยเฉพาะแสงสว่างไฟฟ้าให้ทั่วถึงและเพียงพอ ถนนที่สะดวกเข้าถึงแหล่งกิจกรรมการท่องเที่ยว การปรับปรุงทัศนียภาพและระบบการเชื่อมต่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอ

3) ควรประสานความร่วมมือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการประชาสัมพันธ์การดำเนินการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์ของตำบลแก่ชาวไทย และชาวต่างประเทศด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

4) ประธานหรือผู้นำชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์ ควรได้รื้อฟื้นพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมของชมรมขึ้นมาใหม่ อาจมีการเชิญสมาชิกมาสรุปถอดบทเรียนการดำเนินงานที่ผ่านมาและหาแนวทางพัฒนา โดยอาจจะเชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์มาให้ความรู้โดยเฉพาะการบริหารจัดการ ไปศึกษาดูงานโฮมสเตย์ที่ประสบผลสำเร็จในบริบทพื้นที่ที่ใกล้เคียงกัน และ 5) ควรให้นำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และโฮมสเตย์โดยประยุกต์การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาในยุคปัจจุบัน ใช้หลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ และ 3 ศาสตร์ ซึ่ง 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความรู้ควบคู่คุณธรรม 4 มิติ ได้แก่ การพัฒนาด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม และด้านจิตใจ และ 3 ศาสตร์ได้แก่ ศาสตร์ชาวบ้าน (ภูมิปัญญา) ศาสตร์สากลและศาสตร์พระราชเป็นแนวทางหลักในการดำเนินงานเดินไปสู่ชุมชนท้องถิ่นพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน เพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ของประเทศตามนโยบายรัฐบาลชุดปัจจุบัน คือ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา อนาคตามิ. (2550). *การจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี* [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. Thailand Library Integrated System
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *TOP 5 การท่องเที่ยวจังหวัดในภาคใต้. การท่องเที่ยวและกีฬา.*
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวสมัยที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564). สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.*
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2560). *แผนพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานีระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579). สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี.*
- จิราเจตน์ อุดมศรี. (2547). *รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ดุชนี ขาวนา. (2550). *รายงานการวิจัยรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านผาแตก ตำบลสบปิง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยภาคเหนือ.*
- ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล. (2554). *ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของชุมชนบ้านทุ่งมะปราง. [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเกริก.*
- พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์. (2557). *รายงานการวิจัยการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยว ชุมชนอย่างยั่งยืนบ้านโคกไคร จังหวัดพังงา. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.*

- วิเชียร วิทยอุดม. (2541). *ภาวะผู้นำ*. ธีระศิลป์
- ศิริประภา แก้วอุดม. (2553). *ทางเลือกกลยุทธ์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนย่านตลาดบ้านใหม่*. [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (สสท.). (2553). *TEI 2009*. สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย.
- สุทัศน์ ละงู. (2551). *วิถีชีวิตและศักยภาพที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์กรณีศึกษา: ชุมชนชาวเลบ้านสังกาอู้ อำเภอกะลันตา จังหวัดกระบี่* [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น]. Thailand Library Integrated System.
- อนันต์ เขียวสาส. (2553). *การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านทรงไทยของตำบลไผ่คำพัฒนา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดอำนาจทอง*. [วิทยานิพนธ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนิวัช แก้วจันทน์. (2552). *โครงการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวมุสลิมตำบลบ้านอุมยอ ตำบลแม่ท้อ อำเภอมะนัง จังหวัดตาก*. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อุทัย ปริญญาสุทินนท์. (2561). *การจัดการชุมชน*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Buckley, R.C. (1993). *A Framework for Ecotourism Research* Proc LAWASIA 93. Columbo.
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981). *Rural development participation : concept and measures for project design implementation and evaluation*. Ithaca : Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- David, A. (1999). *Tourism ethics*. Brock University.
- Drucker, P.F. (2005). *Tourism*. 2nd ed. Longman Group Limited.

- Faester, S.T. (1984). *Cultur Heritage, Identity, and Tourism in Mauritius : Moving Beyond the Tourist Gaze*. Indiana university.
- Gulick and Urwick, L.R. (1992). *Culteral change and tourism : towards a prognostic model*. University of Queensland.
- Schermerhorn, Jr., & Johm, R .(2002). *Management*. (7yh ed). John wiley & Sons.
- Sheldon, Lan R. (2000). *Ecotourism Development in Northern Thailand : An Exploration of Perceptions and Potentials*. University of Alberta.
- Shirley, E. (1993). *My travels around the world*. Newton Aycliffe. Heinemann.
- The Ecotourism Society. (1991). *Ecotourism ; The Potentials and Pitsfalls*. Vol. 1 and 2. World Wildife Fund, Washington D.C.
- Tourism Canada. (1990). *An action strategy for sustainable tourism development: Globe'90*. Ottawa: Tourism Canada.
- Western, M. (1993). *Management: Theory and Practice*. New York: McGraw-Hill.
- Schleh, Edward C. 1961. *Management by result*. McGraw-Hill.

บุคลากรกรม

- นางสาวจิรวรรณ อักษรศรี (ผู้ให้สัมภาษณ์) นายวิศาล ศรีมหาวโร (ผู้สัมภาษณ์). ณ หมู่ที่ 8 ต.คลองน้อย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี. เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2562.
- นางอุทุมพร จันทรพรมแก้ว (ผู้ให้สัมภาษณ์) นายวิศาล ศรีมหาวโร (ผู้สัมภาษณ์). ณ หมู่ที่ 4 ต.คลองน้อย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี. เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2562.

นายพิเชษฐ เนตรเจริญ (ผู้ให้สัมภาษณ์) นายวิศาล ศรีมหาวโร (ผู้สัมภาษณ์). ณ หมู่ที่ 3
ต.คลองน้อย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี. เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2562.

นายผัน จงอักษร (ผู้ให้สัมภาษณ์) นายวิศาล ศรีมหาวโร (ผู้สัมภาษณ์). ณ หมู่ที่ 5
ต.คลองน้อย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี. เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2562.

นายสุจิน ขุนปักซี (ผู้ให้สัมภาษณ์) นายวิศาล ศรีมหาวโร (ผู้สัมภาษณ์). ณ หมู่ที่ 3
ต.คลองน้อย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี. เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2562.